بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

دستورالعمل تخصیص و تأمین ارز خدماتی در مرکز مبادله ارز و طلای ایـــران

IRAN IMPEX

مدیریت‌کل مطالعات و مقررات ارزی

اداره تدوین مقررات ارزی

IRAN IMPEX
www.iranimpex.com | @iranimpex (t.me/iranimpex)

بسمه‌تعالی

فصل اول- تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌های استفاده شده در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف شده‌اند:

۱) **بانک مرکزی**: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۲) **مرکز مبادله**: شرکت مرکز مبادله ارز و طلای ایران

۳) **سرفصل ارز خدماتی:** سرفصل مصارف ارزی خدماتی غیربازرگانی موضوع بخش سوم مجموعه مقررات ارزی بانک مرکزی

۴) **ارز خدماتی:** ارزهای موضوع سرفصل ارزی خدماتی غیربازرگانی

۵) **سامانه:** سامانه ارز خدماتی مرکز مبادله

۶) **عامل تأمین ارز:** بانک‌ها یا صرافی‌های دارای مجوز یا اشخاص مورد تأیید بانک مرکزی

۷) **متقاضی:** اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی ارز خدماتی

۸) **دستگاه:** اشخاص حقوقی مورد تأیید بانک مرکزی که وظیفه راستی‌آزمایی و تأیید یا رد درخواست ارز متقاضی ارز خدماتی را بر عهده دارند.

۹) **دستگاه اجرائی:** اشخاص حقوقی موضوع ماده (۵) قانون خدمات کشوری مصوب هشتم مهرماه ۱۳۸۶

۱۰) **نماینده مقیم**: شخص حقیقی معرفی‌شده از سوی دستگاه جهت حضور در محل مرکز مبادله به منظور پاسخگویی به متقاضی ارز خدماتی

۱۱) **تخصیص ارز:** اختصاص وجوه ارزی به متقاضی و معرفی به عامل تأمین ارز

۱۲) **تأمین ارز**: انجام معامله ارز با متقاضی در قالب پرداخت نقدی (اسکناس) و یا حواله ارز توسط عامل تأمین ارز

۱۳) **حساب واسط مرکز مبادله**: حساب ریالی متعلق به مرکز مبادله

۱۴) **حساب ریالی**: حساب بانکی ریالی به نام متقاضی نزد بانک‌های عامل

۱۵) **کد مجوز تأمین ارز**: شناسه منحصر به فردی است که پس از تأیید درخواست متقاضی توسط دستگاه صادر می‌شود. این شناسه درخصوص حواله ارزی، بلافاصله پس از صدور و در خصوص ارز اسکناس، پس از پرداخت معادل ریالی ارز مورد درخواست و کارمزد آن در اختیار متقاضی قرار می‌گیرد.

فصل دوم- ضوابط کلی حاکم بر تخصیص و تأمین ارز خدماتی

ماده ۲- کلیه درخواست‌های تخصیص و تأمین ارز در سرفصل ارز خدماتی توسط متقاضی از طریق سامانه، با رعایت مقررات بانک مرکزی و در چارچوب ضوابط این دستورالعمل ارائه می‌شود.

فصل سوم- فرآیند اخذ دسترسی دستگاه به سامانه

ماده ۳- بانک مرکزی فهرست تفکیکی دستگاه‌ها برای تأیید درخواست‌های متقاضیان ارز خدماتی را برای هر سرفصل ارز خدماتی به منظور پیاده‌سازی در سامانه به مرکز مبادله اعلام می‌نماید.

IRAN IMPEX
www.iranimpex.com | @iranimpex (t.me/iranimpex)

ماده ۴- دستگاه باید جهت بررسی درخواست متقاضی مرتبط با خود، سامانه مستقلی جهت تبادل اطلاعات با سامانه در اختیار داشته باشد. تأیید درخواست متقاضی از طریق ارتباط و تبادل اطلاعات سامانه با سامانه دستگاه انجام می‌شود. بالاترین مقام دستگاه اقدامات لازم جهت ارتباط و تبادل اطلاعات سامانه دستگاه با سامانه را صورت داده و مراتب را به صورت رسمی به مرکز مبادله اعلام می‌نماید.

ماده ۵- برقراری اتصال سامانه دستگاه به سامانه به منزله اعلام اطلاع بالاترین مقام دستگاه از کلیه قوانین و مقررات مربوطه ازجمله مفاد این دستورالعمل، حدود تکالیف و مسئولیت‌های دستگاه در قبال متقاضی، بانک مرکزی و مرکز مبادله و همچنین به منزله قبول تکالیف و مسئولیت‌های مربوطه است. در صورت هرگونه استنکاف یا اظهار بی‌اطلاعی دستگاه از وظایف محوله، هیچ‌گونه مسئولیتی متوجه بانک مرکزی و مرکز مبادله نیست.

فصل چهارم- فرآیند ارائه درخواست‌های تخصیص و تأمین ارز خدماتی توسط متقاضی

ماده ۶- با مراجعه متقاضی حقیقی به سامانه، پس از دریافت اطلاعات هویتی یا ثبتی، استعلام و احراز هویت، حساب کاربری متقاضی ایجاد می‌شود.

ماده ۷- در مواردی که متقاضی، شرکت (دولتی یا غیردولتی) است، مدیرعامل شرکت و در مواردی که متقاضی سایر دستگاه‌های اجرائی (به استثناء شرکت‌های دولتی) است، شخص معرفی‌شده از سوی بالاترین مقام دستگاه اجرایی، باید به عنوان نماینده با مراجعه به سامانه، فرآیند احراز هویت را طی نماید که در این صورت حساب کاربری به نام شخص حقیقی نماینده در سامانه ایجاد می‌شود. نماینده باید با ورود به سامانه و ثبت اطلاعات شرکت یا دستگاه اجرایی متبوع خود، نسبت به ثبت درخواست ارز اقدام نماید.

ماده ۸- متقاضی هنگام ثبت درخواست باید سرفصل ارز خدماتی مورد نظر، نام دستگاه تأییدکننده، نوع و مبلغ ارز درخواستی، روش دریافت ارز (اسکناس/حواله) و سایر اطلاعات، حسب مقررات، را در سامانه ثبت نماید. سامانه به صورت خودکار امکان دریافت ارز توسط متقاضی را بر اساس ضوابط بانک مرکزی استعلام می‌نماید.

تبصره ۱- تأمین ارز برای متقاضی صرفاً با ارزهای تعیین‌شده توسط بانک مرکزی انجام می‌شود و در صورت ثبت تقاضای ارز به سایر ارزها، معادل‌سازی ارز مورد تقاضا با ارزهای قابل تأمین به هزینه متقاضی بر اساس نرخ برابری روزانه اعلامی بانک مرکزی انجام می‌شود.

تبصره ۲- در خصوص سرفصل ارز خدماتی مسافرتی، چنانچه سن متقاضی بین ۵ تا ۱۸ سال باشد، صرفاً والدین متقاضی می‌توانند پس از ثبت اطلاعات هویتی، شماره حساب ریالی و شماره تلفن همراه متعلق به خود و حسب مورد اسناد مرتبط، درخواست را به نام متقاضی (فرزند) در سامانه ثبت نمایند.

تبصره ۳- در خصوص سرفصل ارز خدماتی مسافرتی، ثبت درخواست صرفاً از ۷ روز تقویمی قبل از تاریخ سفر امکان‌پذیر است.

تبصره ۴- درصورتیکه متقاضی به علت محجوریت یا ناتوانی جسمانی امکان ثبت مستقیم درخواست مرتبط با سرفصل ارز درمانی را در سامانه نداشته باشد، ثبت درخواست توسط ولی یا قیم یا نماینده قانونی ایشان بلامانع است.

ماده ۹- در صورت تأیید امکان دریافت ارز، متقاضی باید مدارک و مستندات مورد نیاز را در سامانه بارگذاری نماید.

تبصره ۱- سرفصل ارز خدماتی مسافرتی مشمول این ماده نیست.

تبصره ۲- متقاضی باید کلیه مدارک مورد درخواست را در اختیار دستگاه قرار دهد.

ماده ۱۰- در خصوص سرفصل ارز خدماتی که مطابق مجموعه مقررات ارزی بانک مرکزی، سقف مبلغ برای استفاده از آن تعیین شده است، تا قبل از انصراف یا پرداخت وجوه ریالی موضوع معامله، سامانه اجازه ثبت درخواست جدید را نخواهد داد.

IRANIMPEX
www.iranimpex.com | @iranimpex (t.me/iranimpex)

فصل پنجم- نحوه بررسی و تأیید درخواست‌ها

ماده ۱۱- دستگاه درخواست‌های ثبت‌شده توسط متقاضی را از طریق سامانه دریافت و پس از بررسی درخواست، پاسخ خود اعم از اعلام نقص، تأیید یا رد درخواست را از طریق سامانه دستگاه به سامانه اعلام می‌نماید. کلیه مسئولیت‌های ناشی از اعلام نقص، تأیید یا رد درخواست‌ها بر عهده دستگاه است.

ماده ۱۲- در صورت نیاز به رفع نقص مدرک، درخواست به همراه توضیحات لازم جهت رفع نقص به متقاضی عودت داده می‌شود. متقاضی باید حداکثر ظرف ده روز کاری اقدام به رفع نقص مدارک خود نماید. در صورت عدم رفع نقص در مهلت مقرر، درخواست منقضی می‌گردد.

تبصره- دستگاه نمی‌تواند به دلیل وجود نقص در مدارک، درخواست را رد نماید.

ماده ۱۳- دستگاه باید حداکثر ظرف سه روز کاری پس از ثبت درخواست در سامانه، نسبت به بررسی آن و اعلام نتیجه اقدام نماید. این مهلت شامل درخواست‌هایی که پس از رفع نقص مجدداً به دستگاه ارجاع شده نیز می‌شود.

تبصره- در صورت عدم اعلام نتیجه ظرف مهلت مقرر در این ماده، استنکاف دستگاه مربوطه توسط مرکز مبادله به بانک مرکزی و بالاترین مقام دستگاه گزارش می‌گردد. عواقب ناشی از استنکاف صرفاً متوجه دستگاه است.

فصل ششم- پرداخت معادل ریالی و کارمزد و ثبت معامله

ماده ۱۴- متقاضی غیردولتی ارز اسکناس، پس از تأیید نهایی درخواست وی توسط دستگاه، معادل ریالی ارز مورد درخواست و کارمزد آن را از طریق درگاه پرداخت سامانه به حساب واسط مرکز مبادله واریز می‌نماید. سایر متقاضیان ارز اسکناس پس از واریز وجوه به حساب واسط مرکز مبادله از طریق سایر روش‌ها، مستندات واریزی را در سامانه ثبت یا بارگذاری می‌نمایند. متقاضی حواله ارزی، معادل ریالی ارز مورد درخواست و کارمزد آن را در زمان مراجعه به بانک عامل تأمین ارز پرداخت می‌نماید.

ماده ۱۵- مهلت پرداخت معادل ریالی ارز مورد درخواست و کارمزد آن از زمان صدور کد مجوز تأمین ارز، بابت تقاضای ارز اسکناس ۱۵ (پانزده) روز تقویمی است. در صورت عدم پرداخت طی مهلت مذکور، کد مجوز تأمین ارز منقضی شده و متقاضی می‌تواند با مراجعه به سامانه، درخواست تمدید مهلت اعتبار را ثبت نماید. تمدید اعتبار درخواست صرفاً با تأیید دستگاه مربوطه امکان‌پذیر است.

ماده ۱۶- مرکز مبادله بر اساس اعلام بانک مرکزی، امکان انتخاب بانک عامل توسط متقاضی را در سامانه فعال یا غیرفعال می‌سازد.

ماده ۱۷- متقاضی باید صرفاً از مبدأ حساب بانکی متعلق به خود اقدام به پرداخت معادل ریالی ارز مورد درخواست و کارمزد آن نماید.

تبصره ۱- نرخ ارز مرکز مبادله برای متقاضی غیردولتی در زمان پرداخت ریال و برای متقاضی دولتی در زمان صدور شناسه واریز به عنوان نرخ مرجع جهت محاسبه نرخ ریالی ارز مورد درخواست و کارمزد آن ملاک عمل قرار می‌گیرد.

تبصره ۲- معادل ریالی ارز مورد درخواست و کارمزد، بر حسب روش پرداخت مورد نظر متقاضی (اسکناس یا حواله) محاسبه می‌شود.

تبصره ۳- در خصوص تقاضاهای ارز مسافرتی، متقاضی بلافاصله پس از ثبت درخواست و استعلام از سامانه مربوطه، وارد مرحله پرداخت می‌شود.

ماده ۱۸- کارمزد و معادل ریالی ارز مورد درخواست متقاضی اسکناس (ازجمله متقاضی ارز مسافرتی)، تا زمان مراجعه ایشان به بانک عامل در حساب واسط مرکز مبادله باقی می‌ماند.

ماده ۱۹- بانک‌عامل تأمین ارز در پایان هر روز، وجوه ریالی را که بابت معاملات حواله ارزی از متقاضیان دریافت نموده است به حساب ذی‌نفعان نهایی واریز می‌نماید.

IRANIMPEX
www.iranimpex.com | @iranimpex (t.me/iranimpex)

فصل هفتم- انصراف از درخواست و انفساخ معامله

ماده ۲۰- انصراف متقاضی از درخواست ارز، صرفاً تا قبل از مراجعه به بانک عامل تأمین ارز و استعلام کد مجوز تأمین ارز توسط بانک عامل امکان‌پذیر است.

تبصره ۱- متقاضی ارز اسکناس، پس از پرداخت وجوه ریالی حداکثر تا ۱۵ (پانزده) روز کاری مجاز به مراجعه به بانک عامل تأمین ارز است. پس از این مهلت، عدم مراجعه موجب انفساخ معامله می‌شود.

تبصره ۲- در سرفصل ارز مسافرتی، ثبت درخواست انصراف، از تاریخ اظهاری شروع سفر تا ۲ (دو) روز تقویمی پس از آن امکان‌پذیر نیست.

ماده ۲۱- عدم مراجعه مسافر به بانک عامل تأمین ارز، حداکثر تا ۳۰ (سی) روز تقویمی از تاریخ اظهاری شروع سفر در سامانه، به منزله انصراف از معامله بوده و معامله منفسخ تلقی می‌شود.

ماده ۲۲- در صورت انصراف از درخواست یا انفساخ معامله، معادل ریالی ارز مورد درخواست و کارمزد آن، پس از کسر کارمزد انتقال وجه، به شماره شبای متقاضی، عودت می‌گردد.

فصل هشتم- تأمین ارز

ماده ۲۳- عامل تأمین ارز بر اساس روش مورد نظر متقاضی برای دریافت ارز که در مرحله ثبت درخواست در سامانه انتخاب نموده است، نسبت به پرداخت نقدی ارز و یا حواله آن به حساب مورد نظر اقدام می نماید.

ماده ۲۴- متقاضی ارز اسکناس با استفاده از کد مجوز تأمین ارز می‌تواند با مراجعه به عامل تأمین ارز، ارز مورد درخواست را دریافت نماید.

تبصره- در خصوص متقاضی شخص حقوقی، نماینده متقاضی باید با همراه داشتن کد مجوز تأمین ارز، مدارک هویتی و اسناد مثبته مبنی بر نمایندگی خود از سوی متقاضی برای دریافت ارز به صورت اسکناس یا حواله، به عامل تأمین ارز مراجعه نماید.

ماده ۲۵- در مواردی که پرداخت اسکناس یا حواله از طریق شعبه یا باجه عامل تأمین ارز انجام می‌شود، کاربر عامل تأمین ارز باید اقدام به استعلام کد مجوز تأمین ارز از سامانه نماید. عامل تأمین ارز صرفاً بر اساس اطلاعات نمایش داده شده در سامانه اقدام به پرداخت اسکناس یا حواله می‌نماید.

ماده ۲۶- عامل تأمین ارز متعهد است تمامی تمهیدات لازم برای پرداخت اسکناس یا حواله ارز مورد نیاز متقاضی را به نحوی که هیچ‌گونه تأخیر و خللی در تأمین ارز متقاضیان ایجاد نشود، فراهم نماید.

ماده ۲۷- کارمزد نقل و انتقال و تبدیل ارز برعهده متقاضی بوده و توسط عامل تأمین ارز محاسبه و به متقاضی جهت پرداخت اعلام می‌گردد.

ماده ۲۸- مراجعه متقاضی حواله ارزی به عامل تأمین ارز از زمان صدور کد مجوز تأمین ارز، به مدت ۴۵ (چهل و پنج) روز تقویمی بلامانع است. در صورت عدم مراجعه طی مهلت مذکور، کد مجوز تأمین ارز منقضی شده و متقاضی می‌تواند با مراجعه به سامانه، درخواست تمدید مهلت اعتبار را ثبت نماید. تمدید اعتبار درخواست صرفاً با تأیید دستگاه امکان‌پذیر است.

فصل نهم- سایر

ماده ۲۹- مرکز مبادله مسئولیت بررسی و کنترل فرآیندهای سامانه، تعامل با دستگاه، تعامل با عامل تأمین ارز و انجام هماهنگی‌های لازم با بانک مرکزی را بر عهده دارد.

IRAN IMPEX
www.iranimpex.com | @iranimpex (t.me/iranimpex)

ماده ۳۰- در صورت عدم استفاده از ارز تأمین‌شده از محل موضوع مورد درخواست، متقاضی نسبت به مسترد نمودن ارز از طریق عامل تأمین ارز اقدام می‌نماید. عواقب ناشی از استنکاف متقاضی از استرداد وجه ارزی موضوع این ماده متوجه متقاضی است.

ماده ۳۱- عامل تأمین ارز باید آموزش‌های لازم در خصوص فرآیند تأمین ارز متقاضی را به کارکنان شعب و باجه‌های مربوطه ارائه نماید؛ به نحوی که کارکنان نسبت به اهمیت موضوع و حدود تکالیف و مسئولیت‌های خود آگاهی کامل داشته باشند.

ماده ۳۲-کلیه دستگاه‌ها نماینده مقیم خود را جهت استقرار در مرکز مبادله به منظور پاسخگویی به متقاضیان مرتبط به مرکز مبادله معرفی می‌نمایند.

این دستورالعمل مشتمل بر ۳۲ ماده و ۱۴ تبصره با شماره رأی ۶۰/۳۱ کمیسیون ارز بانک مرکزی مورخ ۱۴۰۴/۰۷/۰۱ به تصویب رسید.

IRAN IMPEX
www.iranimpex.com | @iranimpex (t.me/iranimpex)